

Nieuwsbrief

Bibliotheekservice Fryslân

*Nieuwsbulletin voor bibliotheken
over werkzaamheden van
Bibliotheekservice Fryslân*

Kenniscentrum

Inhoud

nummer 18 - 29 september 2009

Correctie op bericht over Consumentenbond	1
Centraal collectioneren	2
Van Tresoar	3
Dwarsligger officieel geïntroduceerd	4
Plint Poëzie & Beeldende kunst 30 jaar	4

Correctie op bericht over Consumentenbond

Terecht werd ik er door een alerte collega op attent gemaakt dat er een denkfout zit in het vorige bericht over de Consumentenbond. De knop op de publieksmenu's kan gewoon blijven staan, omdat deze ook naar een Aquabrowser gaat, namelijk die van www.bibliotheek.nl. Met andere woorden, deze moet ook altijd goed functioneren. Is dat niet het geval dan kan er contact worden opgenomen met:

Farid Achahboun, Consulent ICT
Vereniging van Openbare Bibliotheken
Grote Marktstraat 43, 2511 BH Den Haag
Postbus 16146, 2500 BC Den Haag
Tel.: 070-3090132

(Het beste is te email te sturen met de URL van de betreffende knop in het publieksmenu).

Contactpersoon: Ludi Visser, e-mail: l.visser@bfrl.nl, tel.: 058-2847778

Lichte groei aanvragen in augustus

In augustus zijn 12.534 aanvragen ingediend, t.o.v. juli (12.029) is het aantal ingediende aanvragen toegenomen.

26,9% van de ingediende aanvragen is niet gehonoreerd (einde rota: 10,5%; lege rota: 16,4%).

9,4% van de aanvragen die zijn toegewezen aan een bibliotheek in de provincie zijn verlopen.

14,5% van de aanvragen die zijn toegewezen aan een bibliotheek in de provincie zijn beantwoord met Niet geleverd.

(tot nu toe werden de percentages berekend op basis van het aantal ingediende aanvragen, met name voor verlopen en niet geleverde aanvragen was dat een erg coulante berekening. Op verzoek zullen vanaf nu de percentages verlopen aanvragen en niet geleverde aanvragen worden berekend op basis van het aantal aanvragen in de kolom 'Voor verwerking', in de meeste gevallen zullen de percentages dus (veel) hoger uitkomen dan de vorige maanden.)

Provincie	Ingediende aanvragen Juni	Ingediende aanvragen Juli	Ingediende aanvragen augustus	Vershil Jul - aug.	Overgedragen aan CDR (aug.)	Overgedragen aan CDR (Juli)
Overijssel	3144	2838	3563	725	366	324
Flevoland	5240	4705	4437	-268	35	31
Noord-Brabant	1062	1207	1066	-141	17	20
Limburg	496	493	385	-108	2	1
Zuid-Holland	759	802	710	-92	10	57
Noord-Holland	1041	841	1095	254	7	20
Gelderland	413	430	484	54	30	28
Drenthe	42	40	55	15	1	0
Friesland	265	246	306	60	42	18
Groningen	114	93	89	-4	8	18
Zeeland	164	272	240	-32	16	17
Utrecht	72	62	104	42	4	0
Dronten	1133	914	876	-38	0	2
Emmeloord	1012	883	860	-23	5	6
Lelystad	632	794	686	-108	9	17
Deventer	802	772	1004	232	282	249

Info: Henk Jonker /Bibliotheekservice Fryslân/KC, tel.: 058 2847713,
e-mail: h.jonker@bfrl.nl

Centraal collectioneren

Sinds oktober 2008 wordt er provinciaal gewerkt aan de realisering van centraal collectioneren.

Een team van 8 collega's gaat met ingang van 1 oktober voor de gehele provincie (exclusief Smallingerland) de aanschaf van media verzorgen. Wat ging eraan vooraf? Het fundament voor centraal collectioneren is in de periode 2006-2008 gelegd door een projectgroep onder leiding van Hans Algra. Deze projectgroep heeft de bibliotheken verdeeld in groepen op basis van het aantal uitleningen (klein, middel, breed en groot), heeft de collectie opgedeeld in 200 scats (collectieonderdelen) en daarbij advies gegeven welk type bibliotheek wel of niet in een scat media koopt, heeft onderzoek gedaan naar de benodigde software etc. Het eindrapport is in elke bibliotheekorganisatie beschikbaar.

Op basis van dit rapport heeft een nieuwe projectgroep de opdracht gekregen om centraal collectioneren in te voeren. Sinds oktober 2008 is deze projectgroep actief. Belangrijkste werkzaamheden waren het vullen van de collectieprofielen (per type bibliotheek, per scat aangeven wat het collectiebeleid is), de netwerkcollectie vorm en inhoud geven (titels die niet door de bibliotheken gekocht zijn maar eigenlijk wel in de provincie aanwezig moeten zijn), de netwerkcollectie te verdelen over de grote bibliotheken (Leeuwarden, Sneek, Heerenveen, Smallingerland, Dokkum en Tresoar), de bemensing van het selectieteam, de organisatie en de financiering van het geheel etc. Sinds 1 september zijn acht collega's bezig inhoud te geven aan het centraal collectioneren. Nog niet in het echt, maar in een testomgeving. Saapke Weistra namens Noordoost voor de jeugd en volwassen fictie, Alie Douma namens Noordwest voor de jeugd, Piet Obbema namens Zuidoost voor de volwassen non-fictie, Simone van Velze namens Súd voor de volwassen non-fictie, Charis de Chauvigny de Blot namens Súdwest voor de volwassen fictie, Arjen Nijboer namens Midden voor de volwassen non-fictie, Machiel de Groot namens Midden voor de popmuziek en Marjan Hofstee Holtrop namens Midden voor de klassieke muziek. De coördinatie van het centraal collectioneren is in handen van Bert Flear.

In het kenniscentrum van de BSF is een ruimte ingericht om centraal te kunnen collectioneren. Wekelijks worden de resultaten van de centrale aanschaf vergeleken met de lokale aanschaf om verschillen te signaleren en waar nodig onderzoek te doen naar de oorzaken.

Alles loopt nog niet op rolletjes. Wij zijn in Nederland de eerste provincie die provinciebreed centraal collectioneren gaat invoeren. Kinderziektes zijn helaas niet te voorkomen. Echter met de hulp van applicatiebeheer van de afdeling ICT, de ondersteuning van HKA (ad hoc worden soms programmaonderdeeltjes aangepast omdat in de praktijk blijkt dat het niet 100% werkt of aan de wensen van de gebruiker voldoet) en de inzet van de selecteurs zelf zit er voldoende voortgang in. Het werken in een testomgeving voldoet dan ook prima. Als alles volgens planning verloopt zal op

29 september voor het laatst centraal worden aangeschaft in een testomgeving. Op 6 oktober zal er voor het eerst in het echt centraal worden aangeschaft. Contact met de werkvloer is van groot belang. Elke bibliotheekorganisatie is vertegenwoordigd in het selectieteam. Om het contact nog verder te verbeteren is er periodiek overleg tussen de leden van het centraal collectioneringsteam (CCT) en de contactpersonen op de werkvloer in de bibliotheek. Voor Súd is dit Robert Stokkel, voor Noordoost Linda Janssen, voor Súdwest Charis de Chauvigny de Blot, voor Zuidoost Selma de Jong, voor Noordwest Ali Bronger en voor Midden Arjen Nijboer. Leden van het CCT en de contactpersonen ontmoeten elkaar voor het eerst op 29 september.

Wij zijn dan nog niet klaar met centraal collectioneren. Diverse zaken moeten nog worden afgewerkt en/of worden opgepakt. De organisatie en aanschaf van actueel, de provinciale afstemming van de collecties van deelnemende bibliotheken, de uitbreiding van de netwerkcollectie, de invoer van de BSF collecties, onderzoek naar de mogelijkheden van centrale aanschaf voor kleine collecties zoals een lytse by/bieb, een schoolmediatheek en huur- en wisselcollecties, verwerking themalijsten, vastleggen afspraken in instructies, verbeteren IBL-verkeer met Smallingerland, stroomlijnen financiële aspecten gemoeid met de aanschaf, verwerking en betaling van media etc.

Uitdagend is natuurlijk onze aanvraag om in aanmerking te komen voor landelijke subsidiegelden bibliotheekvernieuwing ten behoeve van centraal collectioneren, een aanvraag die wij samen met de provinciale serviceorganisatie Utrecht hebben ingediend. Begin december verwachten wij een besluit of wij in aanmerking komen voor deze gelden.

Contactpersoon: Bert Fleer, e-mail: b.fleer@bfrl.nl, tel.: 058-2847748

Van Tresoar

“Vrouwen van nu hebben het maar gemakkelijk”

Vanaf vrijdag 11 september is bij Tresoar de fototentoonstelling Vrouwen van nu hebben het maar gemakkelijk? te bekijken. De tentoonstelling geeft een uniek beeld van 90 jaar huishouding in Fryslân aan de hand van privéfoto's van leden van Vrouwen van Nu Fryslân.

Samen met Tresoar hebben zij de afgelopen maanden ruim 700 foto's verzameld van het huishouden in de afgelopen 90 jaar. Een selectie uit die honderden foto's vormt de basis voor de tentoonstelling. Alle foto's zijn gedigitaliseerd en door Tresoar op een speciale website geplaatst: www2.tresoar.nl/vrouwenvannu/vvn

Hebben vrouwen van nu het maar gemakkelijk?

De centrale vraag uit de tentoonstelling is niet met een simpel ja of nee te beantwoorden. Aan de ene kant maakten elektrische apparaten als de stofzuiger en wasmachine het huishouden minder zwaar en tijdrovend. Het leverde een arbeidsbesparing op van ongeveer een derde van de tijd. Daardoor hadden vrouwen meer gelegenheid om bijvoorbeeld buitenshuis te gaan werken. Aan de andere kant stappen we tegenwoordig elke dag onder de douche en trekken we veel vaker schone kleren aan. De wasmachine draait in veel huishoudens bijna dagelijks. Een groot verschil met vroeger, toen men één keer per week in een teil in de keuken in bad ging. Historicus Pieter Stokvis: “Men ging veel vaker kleding wassen. Wij wassen een keer per jaar een wollen trui of droegen een jasje binnenstebuiten. Dat is nu ondenkbaar. Eenmaal in de week, op vrijdag, deden we schoon goed aan. Het gezegde één aan je bast, één in de was, één in de kast, dat was zo!”

Aanleiding voor de expositie is het 90-jarig bestaan van Vrouwen van Nu Fryslân (voorheen de Bond van Plattelandsvrouwen). Vrouwen van Nu begon op 30 mei 1919 als “Bond van Oud-leerlingen bij het Landbouwhuishoudonderwijs”. Inmiddels is het allang geen organisatie meer voor uitsluitend boerendochters. Iedere vrouw kan zich aanmelden. Of ze oud is of jong, in de stad woont of op het platteland. Het respectabele aantal leden (6700) en de grote variëteit aan activiteiten laat zien dat de Vrouwen van Nu midden in de maatschappij staan.

De tentoonstelling is onder openingstijden van Tresoar te bekijken. In het kader van de tentoonstelling worden ook rondleidingen georganiseerd. Het aanvragen van een rondleiding kan via het algemene telefoonnummer van Tresoar (058-7890789) of via info@tresoar.nl.

Na 31 januari 2010 is de tentoonstelling afgelopen, maar het project nog niet. Het blijft mogelijk foto's aan te leveren, die op de website van Tresoar voor iedereen te bekijken zijn.

Uit de media

Dwarsligger officieel geïntroduceerd

Aan het einde van de eerste Manuscripta-dag heeft minister van Cultuur Ronald Plasterk de dwarsligger in ontvangst genomen. Daarmee werd het 'revolutionaire boekconcept' van de uitgeverijen Jongbloed, Kosmos en Ambo|Anthos officieel geïntroduceerd op de Nederlandse markt.

Schrijver Herman Koch introduceerde de dwarsligger en refereerde aan de introductie van de Sony e-reader, waar de e-reader de grootste uitvinding sinds de boekdrukkunst werd genoemd. Gutenberg zou zich omdraaien in zijn graf, zei Koch. "Wanneer we de dwarsligger nu weer zo noemen, zou hij zich wederom omdraaien. Het goede nieuws is: dan ligt hij tenminste weer goed. Volgens Koch is de e-reader de uitvinding voor als je tienduizenden boeken wilt en de dwarsligger voor het enkele boek, bijvoorbeeld dikke boeken als Oorlog en vrede van Tolstoj.

De dwarsligger is een volledig boek in een formaat van acht bij twaalf centimeter. Het is zes tot acht keer kleiner dan een normaal formaat boek. Het boek wordt overdwars gelezen en is gedrukt op dundrukpapier. Doordat het boek een kwartslag wordt gedraaid, ontstaat er een normale bladspiegel. Volgens Plasterk laat de Dwarsligger zien dat juist door de e-reader er meer aandacht komt voor het object dat het boek ook is. "De e-reader maakt duidelijk dat het boek niet alleen een tekstbestand is, maar ook een vorm met een bepaalde typografie, een formaat en een bladspiegel." (Boekblad 6 september 2009)

Plint Poëzie & Beeldende kunst 30 jaar

Voor deze ene keer willen we wel even reclame maken. Op het kantoor van het kenniscentrum hangen al jaren de bekende Plintposters. Ook al verwisselen we er niet veel, we blijven er plezier van houden. Ieder jaar ontvangen we de catalogus met steeds weer nieuwe vondsten. De nieuwste zwart met gouden jubileumcatalogus staat ook weer boordevol met oude en nieuwe posters, kaarten, kussenslopen en veel nieuwe bijzondere snufjes, zoals etiketten voor op wijnflessen, snikgedichten (zakdoeken met gedichten voor als je zielig bent), papieren tafelkleden met versiering en gedichten, glazen kerstballen, sloven (schorten) met gedichten, te veel om op te noemen. Wij zeggen: vraag een catalogus aan en doe ideeën op voor de aankleding van tentoonstellingen, gedichtendag, relatiegeschenken enz. Kijk op www.plint.nl. (Ingebracht door Ludi Visser en Henk Jonker)

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Bibliotheekservice Fryslân en heeft tot doel het informeren van de openbare bibliotheken in Fryslân over de ontwikkelingen binnen Bibliotheekservice Fryslân en de bibliotheekwereld in zijn geheel.

Redactie: Ludi Visser, Bibliotheekservice Fryslân,
Kenniscentrum, l.visser@bfrl.nl, 058-2847778
Opmaak: Sietse Kingma, Bibliotheekservice Fryslân,
DTP / Drukwerk, s.kingma@bfrl.nl, 058-2847731
Verschijning: Elke twee weken.
Volgende editie: 13 oktober 2009
Digitaal abonnement: Stuur een mailtje naar l.visser@bfrl.nl

